

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Pars Qvarta. Quarto, inuitantur alienigenæ, ut uideant Dei iudiciorum
contra Israel æquitatem, & de eisdem iudicijs multa ponit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

timeant, et ex Fide. At de timore Dei, alibi tractauimus. **T**imēda sūt ergo ab omnibus iudicia Dei, Et hi quos Dominus ad prophetandi munus adsumpsit, ipsum ergo rugum. quo sua iudicia prädicit, populis inculcare debēt, Propt̄ r quod hic dicitur. **D**ominus Deus locutus est, ostendens suorum iudiciorum ueritatem, quis non prophētabit? **Q**u d. **N**emo ex ueris Prophetis, silebit, sed omni instantia palam faciet decretum altissimi. **Q**uomodo enī uert sunt Prophetæ, si quāu opus ē uō cōmone faciūt de omnibus populum domini. **D**eniq; illis est proprium, palam facere iudicia eius, ubi norunt quod hæc aliquid faciunt ad gloriam Dei, popul q; salutem. **N**am eorum pastores & ipsi sunt, & super eorum salute aduigilare debēt.

PARS QVARTA.

Auditum facite in ædibus Azoti, & in ædibus terrę **A**Egypti, & dicite: **C**ongregamini super montē **S**amarie, et uideate insanias multas, in medio eius, et calūniā **p**ariētes in penetralib. eius. **E**t nescierunt facere rectū, dicit dominus, thesaurizantes iniquitatē, et rapinas in ædib. suis. **P**ropterea hæc dicit **D**ñs deus. **T**ribulabit̄ et circūietur terra, et detrahetur ex te fortitudo tua, et diripiēt̄ edes tuę.

Inuitantur alienigenę, ut uideāt æquitatem iudiciorū Dei, aduersum israel, diciturq; illis, ut uideant insanias multas in medio eius, quę scilicet patenter fiunt, & pauperum oppressionem in absconditis. **Q**uę oppressio insania etiam

nia etiam est. Nimirum, quaecunq; à nō sana, atq; repro-
 ba mente proficiuntur, insanie quaedam sunt, coram do-
 mino, etiam si iuxta carnis prudentiam, aliud esse puten-
 tur, quod huius sæculi prudentia, iuxta cœlestis spiritus iu-
 dicium, ipsissima stultitia sit. Imprimis autem in consi-
 sta est insaniam, quod dei ueritas & fides in dominum, quod
 est rectum habere sensum, abiiciuntur. Hoc enim est ius-
 tum sapere, & sanam habere mentem, credere in domi-
 num **JESUM Christum**, & adherere ueritati eius, ac
 omnia ex fide operari. Proinde apud carnales ex Israël,
 insanie multæ erant, quod neq; ueritas, neq; fides, neque
 opera ex fide, in eis reperirentur. Beatus homo, qui e ius-
 modi sapientiæ thesauris adfluit, uniuersas autem repro-
 bæ mentis insanias uitat, maledictus uero est, qui sequit-
 tur insanias eius.

Porro insani isti, nescierunt facere rectum & iustum
 quidquam. Quid ergo? Ex iniquitate & rapina, in suis
 edibus thesauros congregarunt. Sapientes suere in ma-
 lum, bene autem facere nescierunt. Ceterum huius per-
 uersitatis in causa fuit incredulitas, cuius indiuidua comes
 est, cæcitas & ignorantia recti. Qui enim iustitiæ & re-
 ctitudinis fontem ac doctorem, nempe, deum nesciunt, ca-
 mne quod uerè rectum est, pariter ignorant. Quod si ada-
 serunt se nosse deum, & illum factis negant, mendacium
 loquuntur. Semper enim conueniunt, uera dei notitia, &
 uitæ desiderabilis rectitudo. Qui ergo nescit deum, nihil
 omnino efficere potest quod rectum sit.

COMMENTAR. CAPVT III. 33

Sed quid factum fuit montibus Samariae, hoc est, Israelitis tam insipientibus? Venerunt Assyrij, & omnia uastarunt, & diripuerunt, transtuleruntque illos in Assyrios, quarto Regum decimosextimo, sicque tribulata fuit terra eorum, ut ex tam multis populis, Assyriorum manus pauci ualde euaserint, unde & subiunxit:

Hæc dicit Dominus: Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura, aut extremum auriculæ, sic eruentur filij Israel, qui habitant in Samaria, in plaga lectu-
li, & in Damasci
grabato.

Amos pastor, ex his que pastoribus contingunt, prophetandi ansam capit, sicut à principio diximus. Verum ut nemo putet, quòd propria industria id fecerit, præmisit: Hæc dicit **DOMINVS DEVS**. Nemini quippe sermonum Dei ministro, licet quicquam docere populum, pro doctrina pietatis, quòd à Deo esse non agnouerit. Ideo intutissima res est, uti similitudinibus, aut parabolis, nisi omni ex parte Dei scriptis consentiant, & nihil uanum in illis sit. Ergo fabellas quasdam Ouidianas, aut gesta quedam adfecta Romanorum, siue aliorum, aut id genus alia, Dei sacratissimis admiscere eloquijs, blasphemum & execrabile est. Nam que participatio lucis ad tenebras? ueritatis ad mendacia, & Christi ad Belial?

E Precipit

FRANC. LAMB. IN AMOS

Præcipit ergo ipsi **Amos Deus**, ut ex his quæ sunt pa-
storibus communia, prophetandi occasionem hoc loco su-
meret, ut paucitatem eorum qui liberandi erant ab As-
syrriorum manibus, prænunderet. Quod & ille fecit, di-
cens: Quomodo seruat &c. Sic capetextum. Qui
ex filiis Israël, qui habitant in Samaria, in terra scilicet Is-
raël, quæ illis est plaga lectuli, id est, regio optima, in qua
perinde atque in lectulo quiescunt, terra ubertate in sum-
miteritum abutentes. Iidem qui habitant in grabato, seu
lecto Damasci, qui tum sub ditione regis Israël erat. Nam
ut liquet. 4. Reg. 14. Hieroboam filius Ioas Rex Israël, sub
quo prophetauit Amos, restituit in Israël Damascum, &
terras multas. Quiescebant autem illic, nihil timentes
Dei manum, propter quod grabati uel lecti uocabulo ca-
pitur. Hi ergo eruentur à superueniente malo, & Assy-
riorum captiuitate, non omnes, sed paucissimi, & ele-
cti, qui etiam inter quæcunque aduersa, à DOMINO,
quasi pupilla oculi delicata, seruantur. Quemadmodum
enim à leone uorante ouem, ex toto corpore, uel tantillum
quiddam, ut est crus unum uel duo, aut extremum auricula-
le, pastor sollicitus adcipit, sic ex toto populo Israël, ex-
tremi quidam, & idem paucissimi, liberabuntur à per-
ditione.

Quidam hæc capiunt, de sola externa liberatione, eor-
um qui euaserunt Assyriorum manus, fugientes in Iuda-
am, aut Syriam, aut alio: sed eorum pace salua, non ita
babet

habet res, sed quemadmodum diximus, intelligitur, de eo quod **DOMINVS** electos seruauit, ne illis dicta mala fierent in interitum. Nimirum à gladio, incendijs, captiuitate, fame, & malis omnibus liberi fiunt, qui propter hæc minime disspereunt. Sic eruta fuit domus **Thobie**, in idem **Raguel**, **Gabellus**, de quibus apud **Thobiam**. Sic & sancti **CHRISTI** Martyres, à cruciatibus eorum, dum per eos à pietate minime defecerunt. Videm sanctus **Iob** à plagis grauissimis: & uniuersi electi, à spiritibus impostoribus, & doctrinis demoniorum eruuntur.

Sunt, qui hos locos: in plaga lectuli, & in **Damasci** grabato, sic enarrant, quod hi erucntur, qui erunt in plaga uel angulo lectuli, id est, in **Iudæa**, & in **Damasc**, id est, apud **Syros**, qui ob id minime sunt audiendi, quod plaga lectuli, non magis significet **Iudæam**, quam terras **Israël**, neq; etiam **Damasci**, potuit esse requies, & tutum refugium **Israëlitis**, tempore quo translati fuere in **Assyrios**. Nam tum **Damascus** non erat sub **Israël**, sed sub **Syria**, quæ ferè **Israëlitis** semper aduersabatur. Superest ergo, ut exponatur sicut à principio diximus.

Audite, & contestamini, in domo **Jacob**, dicit **Dominus Deus exercituum**. Quia in die cum uisitare cœpero præuaricationes **Israel**, super eum, uisitabo & super altaria **Bethel**, et amputabuntur cornua altaris, & cadent in terram. Et percutiam domum **hyemalem**,

E a cum

FRANC. LAMB. IN AMOS

cum domo æstiuā, & peribunt domus eburnæ, & dissipabuntur ædes multæ, dicit Dominus.

Prophetis imperatur, ut primum audiant uerbum à Domino, demum, ut ea quæ audierint, cæteris contestentur. Siquidem nemini licet prophetare, nisi quæ prius à Domino audiuit. **A** Deo autem audimus, quæcunq; per impolluta eloquia eius uere agnoscimus.

Audite, inquit, ò Prophetæ, & contestamini in domo Iacob. **Q**uid? **Q**uòd dum uisitare & punire cæpero fornicationes Israël, per **A**ssyrios, eum à propria regione transferendo, tum quoq; euertam altaria Bethel, & eueratam, quicquid ad Idolorum cultum, ab eis excogitatum, erectumq; fuerat. **Q**uod maxime per Iosiam Regem Iuda impletum fuit. 4. Reg. 23. & 2. Paralip. 34. **Q**uere felicem uisitationem, euertere altaria Idolorum, cum uniuersis ad illa spectantibus. **Q**uis det orbi Christiano, nouum Iosiam Regem, qui uniuersa idola, phana, excelsa, lucos, & omnem regni Antichristi abominationem euertat? **P**rofecto, nunquam ipsius Israël terræ, tam indiguere sancto Iosia, ut nunc omnes regiones, quæ se pro fidelibus uenditant.

Et percutiam domum &c. **D**omos uarias habebant Principes Israël, quibus pro temporum differentia utebantur. **H**abebant quoque domos preciosissimas, & in nonnullis multum de ebore erat, unde & eburnæ uocabantur. **P**ropterea de domo ab Achab edificata, dicitur
3. Regum

COMMENTAR. CAPVT III. 35

tertio Regum ultimo. Et domus eburnea quam edificauit. Has diruendas prædixit. Recte uero, posteaquam adseruit idolorum abominationes conterendas, superbiam domorum casuram prænuñciauit: nam hæc ferè ubique adnexa reperies, scilicet idolorum cultum, & abusum externorum. Vbi autem primum cadit, cadit & reliquum. Fidei nanque puritas, & uerus Dei cultus, abusum, & adfectum terrenorum neuiquam admittit.

CAPVT Q. V. A. R. T. V. M.

Summarium capituli: Primum Dei sermonem aduersum primores Israël ponit, & quod erant cum multo opere probro ducendi in captiuitatem, prænuñciat. Secundo, eorum idololatriam & abominationes subsannat, ac excratur, illorum simul obstinationem palam faciens. Tertio, adserit idem quod comminatus fuerat, mox subiiciens adhortationem sue iustionem, ueræ misericordie plenissimam.

PARS PRIMA.

Audite uerbū hoc uaccæ pingues, quæ estis in monte Samariæ, quæ calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes. Quæ dicitis dominis uestris: Adferre, & bibemus. Iurauit

E 3 Dominus